

Ahmet Ercan'a itirazım var

17 Ağustos Cumartesi 2019 00:05

Ali Vedat Oygür yazdı

Prof. Dr. Ahmet Ercan'ın 11 Ağustos 2019 günü Odatv'de yayımlanan **"Türkiye'nin Altını Nasıl Soyuluyor Anlatayım"** başlıklı yazısını 14 Ağustos 2019 tarihinde **"Altın Konusunda Soygunun Boyutu Görünenden Çok Büyük"** başlığıyla yayımlanan ikinci yazısı izlemiştir.

Bu eleştiride, altın madenciliğinin arama, işletme ve çevre koruma bölümlerinde 41 yıl fiilen kamuda ve özel sektörde hizmet vermiş bir uzman yerbilimci olarak, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve gerçeklerin anlatılması amacıyla, Ercan'ın yazılarında yer alan gerçeğe uymayan iddialarına ilişkin somut gerçekleri açıklamaya gerek duydum.

ALTIN MADENLERİNİ BULAN O DEĞİL

Ercan, ilk yazısının tanıtım paragrafı olarak kullanılan ilk paragrafında **"Uşak-Eşme-Kışladağ altın madenini bulan kişiyim"** dedikten sonra **"Gümüşhane ve Çanakkale-Yenice altın madenlerini de biz bulduk"** diye ekliyor. Yenice'yi bilemem, fakat ilk ikisi, Uşak-Kışladağ ve Gümüşhane-Mastra altın madenlerini bulanın o olmadığını kesinlikle biliyorum.

Uşak-Kışladağ altın madeni, 1991 yılında, bugün madeni işleten Tüprag şirketinin arama ekiplerinin o yörede yaptıkları dere sedimanı (çökeli) jeokimyası sonucunda bulunmuştur. Nereden mi biliyorum; ben de o yıllarda, MTA'nın (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü) Batı Anadolu Altın Aramaları Projesi Başkanı'ydım. O bölgede olan çalışmaları izliyordum. Tüprag arama ekibi, bu çalışma kapsamında jeokimyasal anomali (normalden sapma) gösteren Kışladağ sahasında kaya jeokimyası yaptılar ve belirlenen hedef noktalarda 32 adet arama sondajıyla cevherleşmenin varlığını belirlediler. Bu çalışmalar bir anda olmadı, ancak 1997'de yatağın boyutlarını ortaya koyacak sistematik sondaj çalışmalarına geçilebilmiştir. İşte bu sistematik sondajlar yürütülürken, Ahmet Ercan'dan jeofizik çalışma yardımı alınmıştır. Bu ise maden yatağının onun tarafından bulunması demek değildir.

Gümüşhane-Mastra altın madenine gelince, sonraki yıllarda, belirli bir aşamasında görev aldığım bu sahanın keşfi hakkında MTA proje toplantılarında bilgi sahibi oldum. MTA Doğu Karadeniz Bölgesi'nden bir arama ekibi, 80'li yılların sonunda bölgede kil yatağı ararken tesadüfen Mastra'da altın cevherleşmesine işaret eden ilk keşfi yaparlar ve ardından 6 adet arama sondajı yapılarak altın cevherleşmesinin varlığını ortaya koyarlar.

Daha ilk paragrafta, çevreye duyarlı kamuoyunun gündeminde yer alabilmek ve kendini öne çıkarmak için somut gerçekleri çarpıtan Prof. Dr. Ahmet Ercan'ın daha sonra yazdıklarına güvenilebilir mi?

TARİHİ GERÇEKLERİ KENDİ DÜŞÜNCESİNE GÖRE DEĞİŞTİRMİŞ

İkinci paragrafta, bu kez, tarihi gerçekleri kendi düşüncesine göre değiştirmiştir. Burada, Ercan'ın yazdığına göre, **"altını**

yağmalamak üzere Anadolu'ya gelen Balkan kavimleri" arasında ilk sırada adı geçen Hattilerin ve Likyalıların Anadolu'nun ilk yerli halklarından oldukları konusunda bütün arkeologlar hemfikirdir. **Hititler ise Balkan kavmi olmayıp, kuzeyden gelmişlerdir.** Hitit tabletlerine göre, altının 8 ve gümüşün ise 40 kat değerinde olan demir madeni onlar için daha önemlidir. Hititlerle aynı dönemde Urartular Doğu Anadolu'ya ve Mitanniler ise Güneydoğu'ya yerleşmişlerdir. Batı Anadolu'daki altın zengini Lidyalılarla bir ilgileri yoktur. Pontus ise Doğu Karadeniz halkı olup bu yöredeki altın madenlerini işletmektedirler. Anadolu'ya gelen kavimlerin salt yeraltı kaynaklarını hedefleyerek istila etmek gibi bir amaçları yoktur. MÖ 1200'lerde, Dor istilası önünde sürüklenen Helen kökenli deniz kavimleri Batı Anadolu'yu işgale başlamışlar ve Truva'yı yıktıktan sonra İyonya'da bir Helenistik uygarlık kurmuşlardır. Ercan'ın "**Balkan kavimleri**" diyerek adlarını saydığı Anadolu'da yerleşmiş antik uluslar arasından sadece MÖ 800'lerde gelerek Orta Anadolu'da Frig Krallığını kuranlar Balkanlıdır. Büyük İskender komutasındaki Makedonlar ise MÖ 334'te Batı Anadolu'ya girerek eski Yunan'a kadar gelmiş olan Pers ülkesini ele geçirmek üzere Doğu Seferini başlatırlar. Romalılar MÖ 185'lerde Batı Anadolu'ya girmişlerdir. Amaçları doğu sınırını güvenceye alacak bir tampon devlettir. Bunu da Orta Anadolu'daki Galatya Eyaleti'yle sağlarlar. Cenevizliler ise, Bizans İmparatorluğu döneminde ticaret yapmak için İtalya'dan gelmişlerdir.

Çok uluslu şirketler, Özal döneminde, 1985'te yürürlüğe giren 3213 sayılı Maden Kanunu ile maden ruhsatına sahip olma hakkını almışlardır. Cumhuriyet tarihi boyunca, o güne kadar ülkemizde altın madeni varlığı ortaya konamamış iken yabancı şirketler, modern arama teknikleriyle altın cevherleşmelerini belirlemiştir. Hem arama hem de işletme konularında uzmanlaşmış teknik kadrolar yetiştirilmiştir. Önce yabancıların yaptığı bu teknik işleri daha sonraları yerli mühendisler başarıyla yapar olmuşlardır. **Ercan burada, yine ülkemizin bir başka gündemine gönderme yaparak FETÖ'yü devreye sokmuştur.** O dönemde gücü olmak bir yana, Fethullah Gülen kendisini sıkıyönetim savcılarından kurtarmaya çalışmaktadır.

Bu yabancı şirketler, Maden Kanunumuz ruhsatların ancak bütün olarak devrine izin verdiğinden, Ercan'ın iddia ettiği gibi ellerindeki izinlerden pay satamazlar. Kanada'daki maden borsasında, yaptıkları keşif ve belirledikleri maden varlığı karşılığında şirketlerinin hisselerini satarlar. Ercan'ın yazdığı gibi, izin alımında sadece Maden Dairesi'ne (1985'ten sonra adı Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve günümüzde Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) "**ödenen, devrede kulak bile değil, çok küçük bir para**" değildir. Bir altın madeninden elde edilen gelirin yüzde 20 kadarı devlete ödenen çeşitli vergi ve harçlardır. Maden ruhsat izin bedelleri, orman izin bedelleri, arazi izin bedelleri, altyapı hizmet bedelleri, kamulaştırma bedelleri, maden kapama ve rehabilitasyon bedelleri ile devlet hakkı bedeli ödemek zorundadırlar. Bu altın madenine ilişkin toplam maliyet (arama, idare, işletme ve amortisman harcamaları) ise gelirin yüzde 60 kadarı olduğundan şirkete kalan net kazanç da yüzde 20 civarındadır.

Ercan, yazı dizisinin ilk bölümünün sonunda başladığı arama ve işletmenin aşamaları konusunu yazısının ikinci bölümünde de sürdürmüştür. İşletme alt bölümünde "**İşletmede devletin payı göstermelik olacak kadar küçüktür (yüzde 4 gibi)**" ifadesi yer almaktadır. Oysa Maden Kanunu'nda, madenlerden alınacak devlet hakkı oranlarının maden cevherinin satıldığı zamanda Londra Metal Borsası'ndaki ortalama satış değerine göre kademeli olarak alınacağı çok açık olarak bir çizelge biçiminde belirtilmiştir. Örneğin 2018 yılında bir ons (31,105 gram) altının ortalama satış fiyatı 1268 dolar olduğundan, bu dönemde yapılacak ürün satışları için Maden Kanunu'nda yer alan devlet hakkı çizelgesinde 1201-1300 dolar için yüzde 6 devlet hakkı oranı vardır.

Pazarlama alt bölümünde yabancı sermayeli bir maden işletmesinin yerli şirkete nasıl dönüştüğü yine diğer bölümlerde olduğu gibi gerçek dışı yakıştırmalarla kurgulanarak, "**Bunun bir örneği, Bergama Ovacık'ta, Newmount, Eurogold, Koza-İpek işletmesine dönüşümü gösterilebilir**" denmiştir. Ercan'ın Bergama-Ovacık madeni hakkında hiçbir bilgisi olmadığı verdiği şirket sıralamalarından anlaşılmaktadır. Bu satırların yazarı, 1999 yılından 2015 yılı başına kadar Bergama-Ovacık Altın Madeni'ni işleten bu şirketlerde müdür konumunda görev almıştır. Avustralya sermayeli Normandy Mining 1989 yılında geldiği ülkemizde, Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak Eurogold Madencilik şirketini kurmuş ve Ovacık madenini işletmeye hazırlamıştır. Normandy bu Türk şirketiyle birlikte çeşitli ülkelerdeki birçok maden şirketini 1999'da ABD'li Newmont'a satmış ve Eurogold şirketi Normandy Madencilik adını almıştır. 2001'de işletmeye alınan Ovacık madeni 2005'te bir kez daha durdurulunca Newmont, Türkiye'de madencilik yapılamayacağı kararıyla bu şirketini Koza İpek'e satmıştır (Oygür, 2017, Ovacık Altın Madeni Bugünlere Nasıl Geldi)

Aynı bölümde "**ÇUIŞ (Çok Uluslu Şirket) isterse ürünü dışarıya satar**" ifadesi geçmektedir. Yürürlükteki mevzuata göre, ülkemizde üretilen altın madeninin yurt dışına satılması yasaktır. Türkiye'deki madenlerde üretilen "**Dore**" (altın, gümüş ve çok az miktardaki diğer metal karışımından oluşan) denilen zenginleştirme ürünü altın önce ülkemizde bulunan altın rafinerilerine gönderilerek yüzde 99,5 saf altın haline getirilir. Daha sonra Borsa İstanbul'da satış yapılır. T.C Merkez Bankası'nın satın alma önceliği vardır. Merkez Bankası alıcı olmaz ise aracı kurumlar (bankalar, finans kuruluşları) satın alarak piyasaya sunarlar.

Ercan, son alt bölüm olan "**Sorun**"da "**ülke bizim, arayan biz, bulan biz, çıkaran biz, işçi biz, ürün yabancıların**" diyerek "**ulusal yönetim yapılanması**" modeli önermiştir. Fakat bu önermeyi yaparken, o güne kadar bizde olmayan altın cevherleşmesi arama, yatak geliştirme, işletme, cevher zenginleştirme, çevre koruma ve doğaya yeniden kazandırma (rehabilitasyon) çağdaş teknolojilerini yabancı şirketlerin getirip bize öğrettiğini hiç dikkate almamıştır. Ercan'ın

önermesinde dikkat çeken iki temel nokta vardır: Birincisi; bütün ekonomimizin göbekten bağlı bulunduğu kapitalist sistem içinde sadece altın madenciliğini yabancılara kapatmak ve dolayısıyla var olan altın madenlerini ulusallaştırmak ne kadar akılcıdır ve olabilirliği var mıdır? İkincisi; bu önermeyle sorunun salt ideolojik kökenli olduğu ortaya çıkmaktadır. Ercan'ın ifadesiyle **"Ulusal Yönetim"** altında olduğunda, aynen eski sosyalist ülkelerde olduğu gibi, altın madenlerine ilişkin çevre sorunlarının gündeme gelmeyeceği anlaşılmaktadır.

Prof. Dr. Ahmet Ercan'ın dünya görüşüne saygı duyuyorum ve bu bir bakış açısı olduğundan tartışmanın doğru olmadığını düşünüyorum. Zaten saygın ekonomistler de küresel sistemin içinde bulunduğu kriz nedeniyle kapitalist paradigmanın sonunun geldiğini ve henüz niteliği belirmemiş olan yeni bir paradigmanın doğacağını belirtmektedirler. Sorun, eleştirdiğimiz bakış açısındaki **"ulusal yönetim yapılanması"** modeli olmayıp **"prof"** unvanı taşıyan bir akademisyenin karşı çıktığı altın madenciliğine ilişkin temel verileri bile incelemeyip gerçeğe uymayan yaklaşımlarda bulunmasıdır.

Ali Vedat Oygür

Odatv.com

Ahmet Ercan

A.Vedat Oygür

maden

cevap

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

